

economic policy research institute
ekonomik politikaları araştırma enstitüsü

TÜRKİYE - AVRUPA BİRLİĞİ MALİ İŞBİRLİĞİ SÜRECİ

Derya Sevinç

TEPAV Dış Politika Direktörü-AB Takımı Üyesi

Kayseri Erciyes Üniversitesi

23 Mart 2006

TÜRKİYE AB MALİ İŞBİRLİĞİ

- ***Tarihsel Süreç***
- ***Katılım Öncesi Mali Yardım***
  - *Kurumsal Yapılanma*
  - *Mali Yardım Miktarı*
- ***AB Fonlarından Nasıl Faydalanılır***
  - *İhale Süreci*
  - *Sözleşme Türleri*
- ***Topluluk Programları***
- ***Bölgesel Kalkınma Hibe Programı***
- ***Katılım Öncesi Mali Araç (2007 sonrası perspektif)***

ANKARA ANLAŞMASI SONRASI MALİ PROTOKOLLER

- **1. Mali Protokol (1964-1969): 175 milyon ECU topluluk yardımı**
- **2. Mali Protokol (1971-1977): 220 milyon ECU toplam, 25 milyon ECU'su AYB Kredisi**
- **Tamamlayıcı Protokol (1973-1977) : 47 milyon ECU topluluk yardımı**
- **3. Mali Protokol (1979-1982): 310 milyon ECU toplam, 220 milyon topluluk yardımı, 90 milyon AYB kredisi.**
- **Özel İşbirliği Fonu (1980-1982) : 75 milyon ECU**
- **4. Mali Protokol (1982-1986) : 600 milyon ECU Yunanistan tarafından veto edildi.**

Kullanılan toplam mali yardım: 827 milyon ECU

- **AYB Kredileri 115 milyon ECU**
- **Topluluk Yardımı 637 milyon ECU**
- **Enerji, sağlık, çevre, eğitim projelerinin finansmanı amaçlı 75 milyon ECU**

ARA DÖNEMDE FONLAR

Türkiye'nin Yardım Aldığı Bütçe Kalemleri

- **1980'de şap hastalığına karşı 230.000 Euro yardım**
- **Körfez Savaşı: 1991 yılında Körfez Savaşı'ndan etkilenen ülkelere yapılan yardım çerçevesinde 175 milyon Euro faizsiz kredi**
- **İdari İşbirliği: Gümrük birliğine hazırlık çerçevesinde idari işbirliğine yönelik geliştirilen program ile 2 kez 3'er milyon Euro mali yardım**
- **Demokrasi, insan hakları ve sivil toplum alanlarında faaliyet gösteren sivil toplum kuruluşlarına 1993'den bu yana yılda 500.000 Euro yardım**
- **Uyuşturucu ile mücadele faaliyetleri için 1996-1999 döneminde 760.000 Euro mali yardım**
- **Nüfus politikaları ve aile planlaması faaliyetlerine yönelik olarak 1992-1998 döneminde 3.3 milyon Euro mali yardım**
- **Life-Üçüncü ülkeler ve kalkınmakta olan ülkelerde çevre programları kapsamındaki projelere 1992-1999 döneminde 4.9 milyon Euro mali yardım**
- **HIV/AIDS ile mücadele kapsamındaki girişimler için 1994-1998 döneminde 682.000 Euro mali yardım**

GÜMRÜK BİRLİĞİ SÜRECİNDE TÜRKİYE-AB MALİ İŞBİRLİĞİ (1996 – 1999)

Amaç * *Rekabet şartlarına uyumun sağlanabilmesi*
* *Ekonomik farklılıkların azaltılması*
* *Altyapı imkanlarının geliştirilmesi(kara ulaştırması, limanlar, havaalanları, demiryolları, telekomünikasyon, enerji v.b)*

Araçlar * *Bütçe Kaynaklarından Hibe: 375 m ECU*
* *Yenileştirilmiş Akdeniz Programı (YAP): 300-400 m ECU*
* *MEDA Programı (Hibe): AB Bütçesi ve AYB Kaynaklı toplam 3,4 milyar ECU'den Türkiye'nin aldığı pay*
* *Avrupa Yatırım Bankası Kredileri : 750 m ECU (sözlü ifade)*
* *Makro Ekonomik Yardım*

ADAYLIK ÖNCESİ MALİ İŞBİRLİĞİ

- **AVRUPA-AKDENİZ ORTAKLIĞI (1995 Barselona Bildirgesi)**

MEDA, Avrupa–Akdeniz işbirliğinin mali yardım mekanizması.

Helsinki öncesi dönemde Türkiye'ye MEDA I kaynağından hibe tutarı 376 milyon Euro'dur.

1996: 33.1 milyon Euro

1997: 70.2 milyon Euro

1998: 132.4 milyon Euro

1999: 140 milyon Euro

- **AYB Kredileri : 545 milyon Euro**

MALİ İŞBİRLİĞİNDE KURUMSAL YAPILANMA

Katılım Öncesi Yardımın Yoğunlaştığı Alanlar

▪ *Kurumsal Yapının Güçlendirilmesi*

→ *AB Müktesebatını benimseyecek ve uygulayacak idari kapasite*

→ *Eşleştirme (Twinning): Üye ülkeler kamu kurum ve kuruluşları uzmanlarının aday ülkelerde görevlendirilmesi*

▪ *Yatırıma Destek*

→ *Müktesebatın uygulanması için gerekli düzenleyici altyapının oluşturulması için gerekli ortak yatırım*

→ *Ekonomik ve sosyal uyumu destekleyici yatırımlar*

DİĞER

- *Sivil toplumun gelişmesine destek*
- *Türkiye ile diğer aday ülkeler arasındaki işbirliğini teşvik*
- *Türkiye ile bölgedeki diğer ülkelerle sınır ötesi işbirliğini teşvik*

MERKEZİ OLMAYAN YAPI

ULUSAL YARDIM KOORDİNATÖRÜ
*Avrupa Birliği ile ilişkilerden sorumlu
Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı
Sekretarya: ABGS*

- * AB ile Mali İşbirliğinin koordinasyonu
- * Projelerin öncelikler doğrultusunda seçimi
- * Hazırlık çalışmalarını yapma ve izleme
- * AB Komisyonu ile Finansman Zaptını imzalama
- * Programların izleme ve değerlendirmesi

ULUSAL FON
Hazine Müsteşarlığı

Mali Yardımların Aktarılması, Muhasebesinin Tutulması

**ULUSAL YETKİLENDİRME
GÖREVLİSİ**
*Ekonomiden sorumlu Devlet
Bakanı*

*Projelere Tahsis Edilen Mali Yardımların
Aktarılacağı Fonun (Ulusal Fon) Yönetimi*

MERKEZİ FİNANS ve İHALE BİRİMİ
*Başkanı: Program Yetkilendirme
Görevlisi(PYG)*

- * AB kural, düzenleme ve usullerine göre ihalelerin açılması ve sonuçlandırılması
- * AB fonlarının proje bazında uygulayıcı kuruluşa aktarılması
- * Uygun bir raporlama sisteminin işletilmesi

MALİ İŞBİRLİĞİ KOMİTESİ
*Dışişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı
DPT, Hazine Müsteşarlığı ve ABGS*

- * Yürütülen çalışmalar arasında gerekli uyumun sağlanması
- * Mali kaynakların kullanımında önceliklerin belirlenmesi

ORTAK İZLEME KOMİTESİ
*Ulusal Mali Yardım Koordinatörü
Ulusal Yetkilendirme Görevlisi
Mali İşbirliği Komitesi
Avrupa Birliği Komisyonu*

*İzleme raporları kapsamında finansman
protokollerinde yer alan hedeflerin gerçekleşmesini
değerlendirmek*

MALİ YARDIM MİKTARI-YILLIK

2000-2006 Yıllık Ortalama 250 milyon €

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
209	214	126	144	250	300	500

MEDA ve Avrupa Stratejisi

Katılım Öncesi Mali Yardım

→ **KURUMSAL YAPILANMA: % 30**

→ **MEVZUAT UYUMUNA YÖNELİK DÜZENLEYİCİ ALTYAPI: % 35**

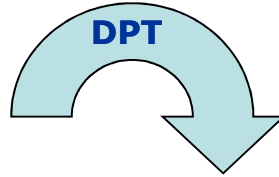
→ **EKONOMİK VE SOSYAL UYUM: % 35**

ADAYLIK SÜRECİNDE TÜRKİYE-AB MALİ İLİŞKİLERİ

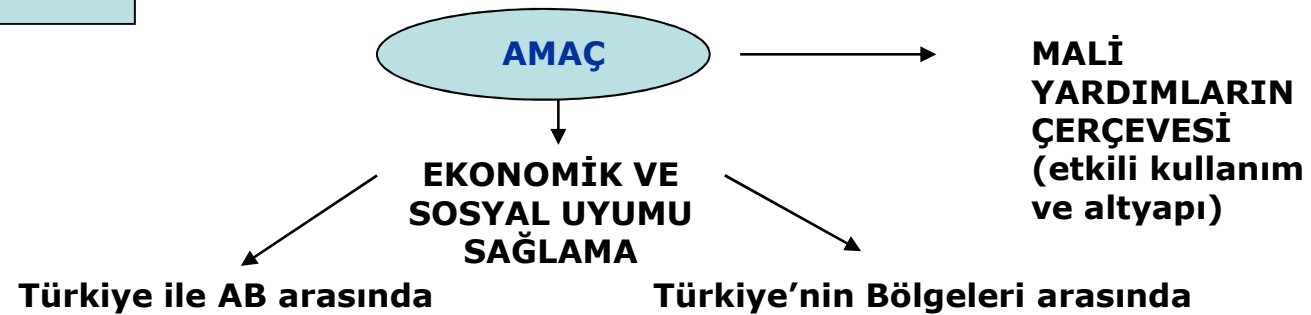
Aralık 2002 Kopenhag Zirvesi

Türkiye'ye Yapılan Mali Yardımlar Artacak!

- Katılım Ortaklığı Belgesi
- Ulusal Program
- İlerleme Raporları
- 8. 5 Yıllık Kalkınma Planı
- 2003 Yılı Katılım Öncesi
- Ekonomik Program
- KOBİ Stratejisi ve
- Eylem Planı
- Sanayi Politikası Dokümanı

Aralık 2003 Ön Ulusal Kalkınma Planı → **Avrupa Komisyonu**
(2004-2006)

DİĞER ADAY ÜLKELERE YARDIMLAR

Katılım Öncesi Mali Yardımlar (milyar €)

(2004 Yılında AB'ye Üye Olan 10 Ülke) (*)

<i>Kaynak / Dönem</i>	<i>1990-1999</i>	<i>2000-2003</i>	<i>2004-2006(**)</i>	<i>Toplam</i>
<i>PHARE</i>	6.767	6.240	4.680	17.687
<i>ISPA</i>		4.160	3.120	7.280
<i>SAPARD</i>		2.800	1.560	4.360
<i>Toplam</i>	6.767	13.200	9.360	29.327
<i>Yıllık Ortalama</i>	677	3.300	3.120	1.833

(*) Çek Cumhuriyeti, Polonya, Macaristan, Slovenya, Slovakya, Litvanya, Letonya, Estonya, Güney Kıbrıs ve Malta...

(**) Planlanan Yardım olup 2004 yılında söz konusu ülkeler AB'ye üye olmuştur.

SAPARD: Merkezi ve Doğu Avrupa'da Yer Alan Aday Ülkelere Yönelik Katılım Öncesi Tarım ve Kırsal Kalkınma Destek Fonu

PHARE: Merkezi ve Doğu Avrupa'da Yer Alan Aday Ülkelere Yönelik Katılım Öncesi Yardım Fonu

ISPA: Merkezi ve Doğu Avrupa'da Yer Alan Aday Ülkelere Yönelik Katılım Öncesi Ulaştırma ve Çevre Destek Fonu

DİĞER ADAY ÜLKELERE YARDIMLAR

Üyelik Sonrası Mali Yardımlar (milyar €)

(2004 Yılında AB'ye Üye Olan 10 Ülke)(*)

<i>Kaynak / Dönem</i>	<i>2004-2006</i>
<i>Tarım ve Kırsal Kalkınma</i>	<i>9.577</i>
<i>Yapısal Politikalar</i>	<i>25.567</i>
<i>İç Politika</i>	<i>3.343</i>
<i>İdari Harcamalar</i>	<i>1.673</i>
<i>Toplam</i>	<i>40.160</i>
<i>Yıllık Ortalama</i>	<i>13.387</i>

(*)Çek Cumhuriyeti, Polonya, Macaristan, Slovenya, Slovakya, Litvanya, Letonya, Estonya, Güney Kıbrıs ve Malta...

ÜYE ÜLKELERE YARDIMLAR

Yapısal Fon Tahsisleri (milyon €)
(1994-1999)

<i>Belçika</i>	1.336	<i>Lüksemburg</i>	63
<i>Danimarka</i>	605	<i>Hollanda</i>	1.375
<i>Almanya</i>	15.940	<i>Avusturya</i>	1.213
<i>Yunanistan</i>	10.609	<i>Finlandiya</i>	1.046
<i>İspanya</i>	26.784	<i>İsveç</i>	939
<i>Fransa</i>	10.114	<i>Portekiz</i>	12.950
<i>İrlanda</i>	5.071	<i>İngiltere</i>	7.846
<i>İtalya</i>	13.569		

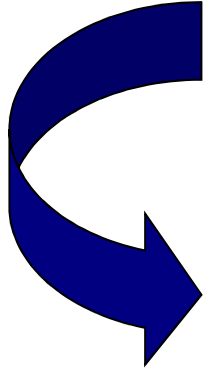
ÜYE ÜLKELERE YARDIMLAR

*Yapısal Fon Tahsisatları (milyon €)
(2000-2006)*

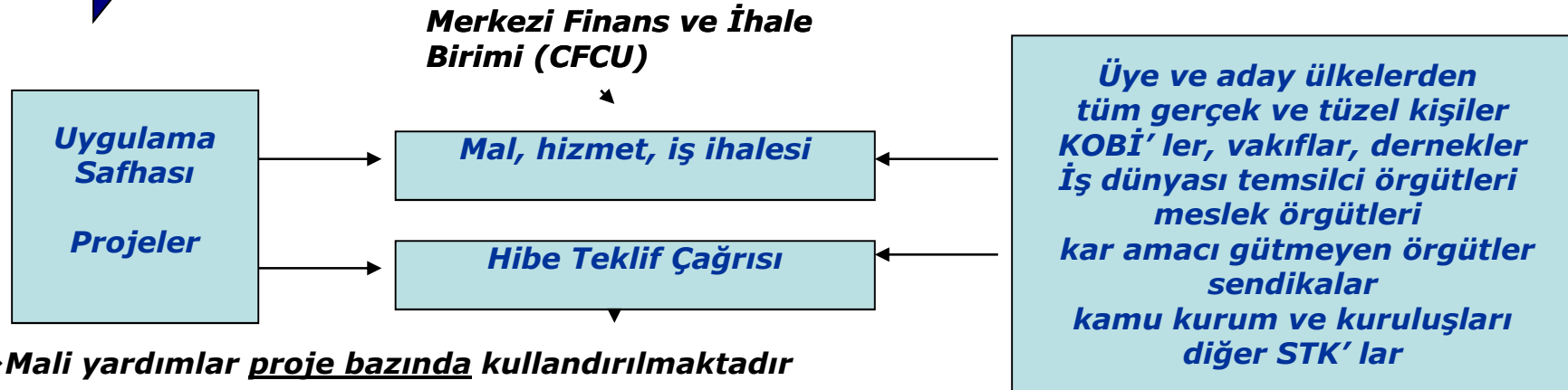
<i>Belçika</i>	1.829	<i>Lüksemburg</i>	78
<i>Danimarka</i>	745	<i>Hollanda</i>	2.635
<i>Almanya</i>	28.156	<i>Avusturya</i>	1.473
<i>Yunanistan</i>	20.961	<i>Finlandiya</i>	1.836
<i>İspanya</i>	43.087	<i>İsveç</i>	1.908
<i>Fransa</i>	14.620	<i>Portekiz</i>	19.029
<i>İrlanda</i>	3.088	<i>İngiltere</i>	15.635
<i>İtalya</i>	28.484		

AB FONLARINDAN NASIL FAYDALANILIR?

Genel Çerçeve

- Eylül-Ekim : Kurum ve kuruluşların geliştirdikleri proje fikirlerinin ABGS başkanlığında yapılan Avrupa Komisyonu ve Türk yetkililerinin (ilgili Bakanlık çalışanları) katıldığı "programlama toplantıları" ile tespit edilmesi.
- Proje paketinin Ulusal Yardım Koordinatörü tarafından AB Komisyonu'na iletilmesi
- AB Komisyonu'nun onayı
- CFCU ile AB Komisyonu'nu arasında imzalanan Finansman Zaptı

- Mali yardımlar proje bazında kullanılmaktadır
- Proje önerisi AB'nin benimsediği proje mantığına uygun geliştirilmelidir
- Proje seçimindeki en temel kriter mali yardımların "AB üyeliğine yönelik esaslar doğrultusunda" kullanılabilecek olmasıdır..
- Öncelik alanları çerçevesine giren proje fikirlerinin tespit edilmesi ve bunların uygun formatta geliştirilmesi önemlidir.

AVRUPA BİRLİĞİ MALİ YARDIM SÜRECİ

- *Teklif çağrıları ve ihalelere dayalı mali yardım süreci*
- *Rekabete dayalı ihale süreci*
- *Şeffaf seçim süreci*
- *Başarılı teklif sahibinin projesine destek*
- *Hayata geçirilecek olan faaliyetlere bağlı sözleşme*

Bu faaliyetler

- *Hizmet* *Danışmanlık, araştırma, know-how ve eğitim hizmetlerinin satın alınması*
- *Mal alımı* *Ekipman ve malzeme alımı*
- *İnşaat işleri* *Her türlü inşaat işi*

İHALE SÜRECİ

Avrupa Birliği fonlarının kullanımına ilişkin yönetmeliklerle belirlenen ihale süreci

- *İhaleye katılanların eşit koşullarda rekabet etmesi*
- *Katılımcılar arasında ayırım yapılmaması*
- *Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin seçilmesi*
- *Gereken yeterliliklere sahip kuruluşların tarafsız olarak seçilmesi*
- *Projelerin ekonomik bir şekilde ve kamu fonlarının kullanımında tam şeffaflık ilkesine uygun olarak hayata geçirilmesi*

İHALE YÖNTEMİ

- *Sözleşmeler kural olarak açık ve sınırlı ihale usulü yoluyla yapılır.*
- *Twinning gibi bazı kurumsal gelişmeye destek faaliyetlerinin masraflarının karşılanmasıyla ilgili Merkezi Finans ve İhale Birimi ile ilgili üye devletler arasında sözleşme yapılabilir.*
- *Diğer durumlarda hizmeti vereceklerin seçimi için standart ihale prosedürü kullanılır.*
- *Projelerde asgari tutar genellikle 2-3 milyon Euro olmakla birlikte bu ilke sınır ötesi ve sivil toplum, kurumsal gelişme ve Topluluk programlarına katılım alanları da ile teknik destek projelerinde daha esnek olarak uygulanır.*

SÖZLEŞME TÜRLERİ

Hizmet Sözleşmesi	200,000 € ve üzeri Uluslararası Sınırlı İhale Prosedürü	200,000-5,000 € 1. Çerçeve Sözleşme 2. Basitleştirilmiş İhale Prosedürü		5,000 € ve daha az Tek Teklif Prosedürü
Mal Alımı Sözleşmesi	150,000 € ve üzeri Uluslararası Açık İhale Prosedürü	150,000-30,000 € Yerel Açık İhale Prosedürü	30,000-5,000 € Basitleştirilmiş İhale Prosedürü	5,000 € ve daha az Tek Teklif Prosedürü
İş Sözleşmesi	5,000,000 € ve üzeri 1. Uluslararası Açık İhale 2. Uluslararası Sınırlı İhale (istisnai hallerde)	5,000,000-300,000 € Yerel Açık İhale	300,000-5,000 € Basitleştirilmiş İhale Prosedürü	5,000 € ve daha az Tek Teklif Prosedürü

TWINNING (EŞLEŞTİRME)

→Müktesebatı uygulamak için gereken idari ve adli kapasitelerini güçlendirmeye yöneliktir.

→1998'den bu yana, Avrupa Komisyonu, kurumlar ve idareler arası twinning mekanizması yoluyla "aday ülkelere" bu süreçte yardımcı olmak için önemli ölçüde insan kaynakları ve mali kaynak seferber etmeye başlamıştır.

→AB'ye üye devletler, memurlarını uzun süreli olarak aday ülke kurumlarında görevlendirme, uzmanlarını kısa dönemler için aday ülkelerde çalıştırma, eğitim faaliyetleri yoluyla aday ülkelerin üye devletlerin geniş deneyiminden faydalanması hususlarında olanak sağlanır.

TOPLULUK PROGRAMLARI

→ Belirli yılları kapsayan, Topluluk (veya Birlik) politikalarıyla ilişkili farklı alanlarda Üye Devletler arasında işbirliğini teşvik etmek amacıyla Avrupa Topluluğu veya Birliği (Adalet ve İçişleri Politikası ya da Ortak Dışişleri veya Güvenlik Politikası alanlarında) tarafından kabul edilen entegre bir dizi eylemler bütünüdür.

→ Türkiye için belirlenen alanlarda yapılan teklif çağrılarına yanıt vermenin yanı sıra, Türkiye'nin dahil olduğu Avrupa Topluluğu Programları'na da katılmak mümkündür.

AB'de

- eğitim**
- istihdam,**
- girişimcilik,**
- Enerji**
- çevre**
- araştırma,**
- gümrük**
- vergi**

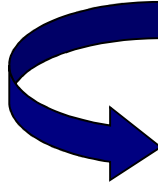
alanlarında çok sayıda topluluk programı uygulanmaktadır.

TÜRKİYE'NİN KATILDIĞI TOPLULUK PROGRAMLARI

Program Adı*	Mutabakat Zaptı İmza Tarihi
<u>Leonardo da Vinci II (2000 – 2006)</u>	15.04.2004
<u>Socrates II (2000-2006)</u>	15.04.2004
<u>Youth (2000-2006)</u>	15.04.2004
<u>IDA II'den IDABC'ye geçiş (2005-2009) (üye ülkeler kamu idareleri arasında etkin elektronik bilgi paylaşımı) mutabakat zaptı onay sürecinde</u>	15.12.2003
<u>Gümrükler 2007 (2003 – 2007)</u>	26.05.2003
<u>Fiscalis (dolaylı vergi sistemini güçlendirme) 2007 (2003 – 2007)</u>	29.04.2003
<u>Halk Sağlığı Alanında Topluluk Eylem Programı (2003 - 2008)</u>	08.01.2003
<u>İstihdam Teşvik Tedbirleri Topluluk Programı (2001 – 2005)</u>	09.12.2002
<u>Cinsiyet Eşitliği (2001 – 2005) 31 Aralık 2006'ya kadar uzatılmıştır</u>	25.11.2002
<u>Toplumsal Dışlanmayla Mücadele (2002 – 2006)</u>	25.11.2002
<u>Ayrımcılıkla Mücadele (2001 – 2006)</u>	25.11.2002
<u>AR-GE Üzerine 6. AT Çerçeve Programı (2002 – 2006)</u>	29.10.2002
<u>İşletme ve Girişimcilik için Çok Yıllı Program (2001 – 2005)- 31 Aralık 2006'ya uzatılmıştır</u>	23.10.2002

6. ÇERÇEVE PROGRAMI

2002-2006

→ Avrupa Birliği'nin bilimsel araştırma ve teknoloji geliştirme kapsamında ekonomik kalkınmayı sağlamak amacıyla yürüttüğü projedir

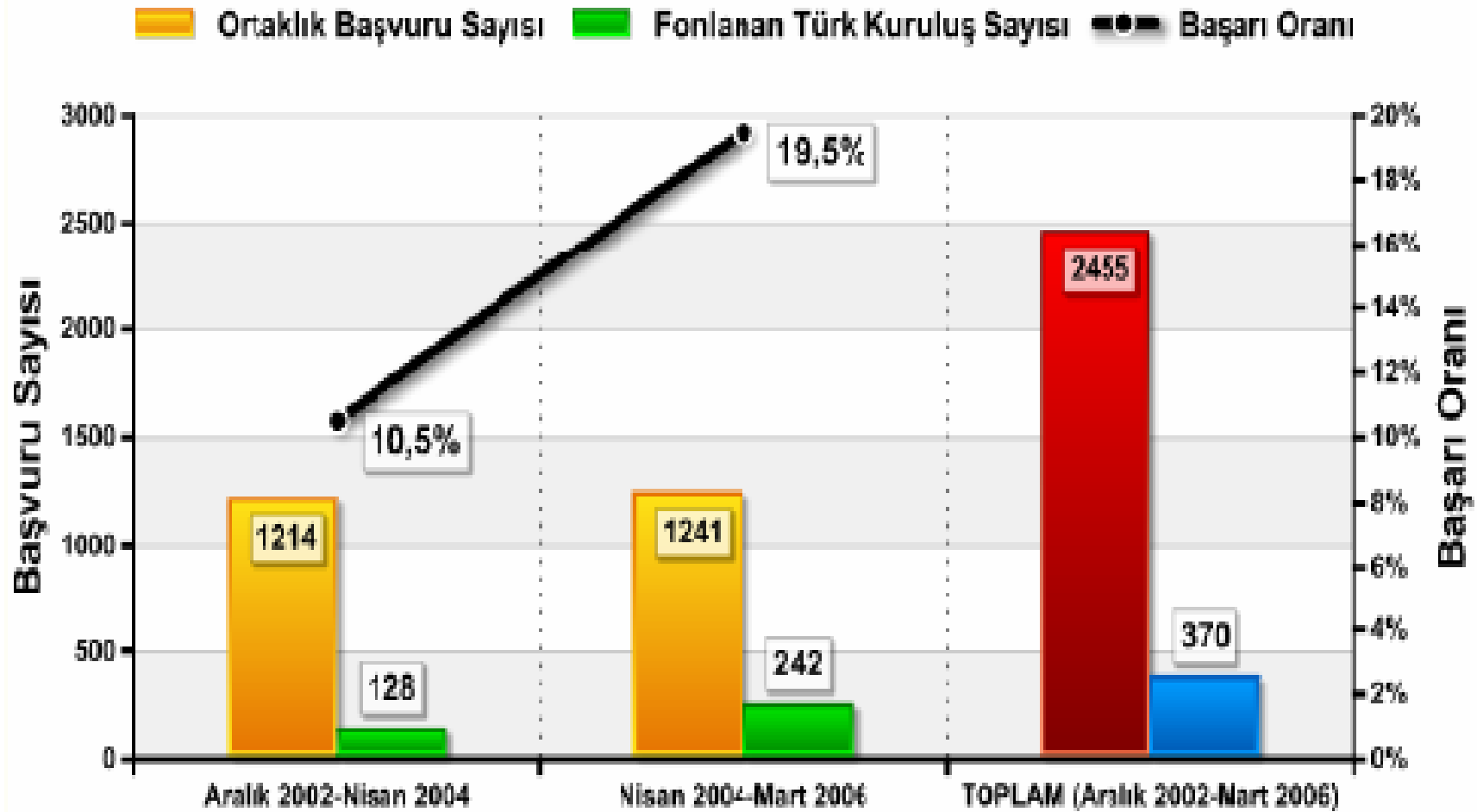
→ Türkiye, bu programa diğer üye ülkelerle eşit koşullarda proje sunabilir.

➤ Araştırmaların desteklendiği tematik alanlar:

- *Yaşam bilimleri, genom bilim ve sağlık için biyoteknoloji
- *Bilgi toplumu teknolojiler
- *Nanoteknoloji ve nanobilimler, bilgi tabanlı çok fonksiyonlu malzemeler, yeni üretim süreçleri ve araçları
- *Havacılık ve uzay
- *Gıda kalitesi ve güvenilirliği
- *Sürdürülebilir kalkınma
- *Bilgiye dayalı toplumda yurttaşlık ve yönetim'dir.

6. ÇERÇEVE BAŞARI ORANI

Kaynak: AB Çerçere Programları ve Türkiye, TÜBİTAK, 2006.

7. ÇERÇEVE PROGRAMI

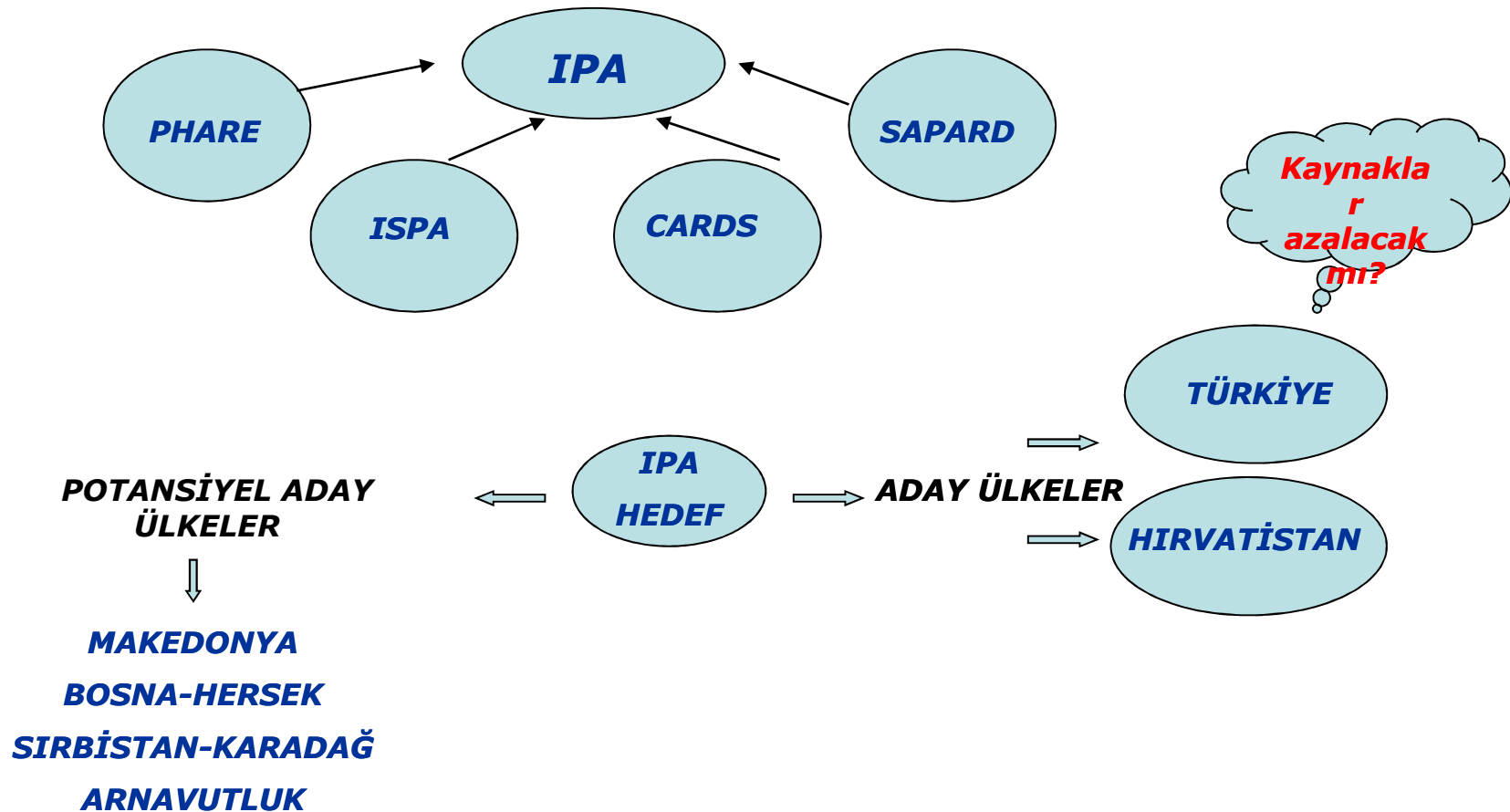
- *Önerilen yeni bütçe ile 6. ÇP'ye kıyasla toplamda %289, yıllık %164 oranında artış*
- *Eski tematik alanlar "işbirliği" alanının altında konumlandırılmaktadır*
- *Tematik alanlar bütçesinde %126 artış*
- *Her tematik alan için yaklaşık %100 bütçe artışı önerilmektedir.*
- *Uluslararası işbirliğini kolaylaştırıcı eylemlerin hayata geçirilmesi*
- *Güvenlik konusunun çerçeve programları kapsamına dahil edilmesi*

BÖLGESEL KALKINMA HİBE PROGRAMI

- **26 NUTS II Bölgesi İçin Bölgesel Kalkınma Programı**
- **Kısa Vadede: Kayseri (Sivas, Yozgat), Malatya (Elazığ, Bingöl, Tunceli), Konya (Karaman), Ağrı (Kars, Ardahan, Iğdır)**
  - **Yerel Kalkınma (STK), KOBİ, Küçük Ölçekli Altyapı ve Tarım Bileşenleri**
  - **Bölgenin sosyo-ekonomik kalkınmasına destek verecek projelere hibe**
  - **Sivil Toplum, Odalar, Üniversiteler, KOBİ'ler, Yerel Yönetimlere (Belediye, il özel idaresi, muhtarlık) yönelik**
  - **Proje değerlendirme sürecinde, projeyi yürütenin mali ve idari kapasitesine, projenin hibe programı hedef ve önceliklerine uygunluğuna, mantıksal çerçeve ve bütçesinin doğru kurgulanmasına dikkat edilmektedir.**
  - **Hibe programında ortaklıkların (üniversite, STK, belediye) desteklendiği projelere öncelik verilmektedir.**
  - **Öncelikli alanlar;**
    - **Ekonomik kalkınma**
    - **Kırsal kalkınma**
    - **İnsan kaynaklarının niteliğinin iyileştirilmesi**
    - **Toplu hizmetlerin geliştirilmesi**
    - **Katılımcı demokrasi kültürünün ve kamu-özel ortaklıklarının teşvik edilmesi**

**!! AB 2007 SONRASINDA KATILIM ÖNCESİ YARDIM PAKETİNİ
TEK BİR ARAÇ ALTINDA TOPLUYOR:**

IPA(INSTRUMENT FOR PRE ACCESSION)

2007 SONRASI DÖNEMDE MALİ YARDIMLAR

IPA

BİLEŞENLERİ

Geçiş Dönemi Desteği ve Kurumsal Yapılanma

KURUMSAL YAPILANMA, MÜKTESEBAT UYUMUNA YÖNELİK YATIRIMLAR
TOPLULUK PROGRAMLARINA KATILIMA YÖNELİK FAALİYETLER

Sınır Ötesi ve Bölgesel İşbirliği

KURUMSAL YAPILANMA VE YATIRIM FAALİYETLERİ

Bölgesel Kalkınma

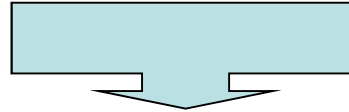
ULAŞIM, ÇEVRE, ENERJİ ALTYAPISI
EĞİTİM, SAĞLIK YATIRIMLARI
KOBİLER

İnsan Kaynaklarını Geliştirme

İNSAN KAYNAKLARINI GELİŞTİRMeye YÖNELİK FAALİYETLER

Kırsal Kalkınma

KIRSAL KALKINMAYI DESTEKLEYİCİ FAALİYETLER

→ EKONOMİK VE SOSYAL UYUM

→ ULUSAL KALKINMA PLANI

AB FORMATINDA PROJE GELİŞTİRME

- ***AB projelerine başvuru***
  - ***"proje döngü yönetimi"***
  - ***"AB projeleri geliştirme" metolarının öğrenilmesi***
- ***Üniversite ve bölgenin ihtiyaçları doğrultusunda uygun "araştırma" ya da "bölgesel kalkınma" proje fikirlerinin geliştirilmesi***
- ***İhale döneminin takip edilip ilgili projelerin hazırlanması***

İLGİLİ WEB SAYFALARI

- **STGP** : www.stgp.org
- **Avrupa Komisyonu Türkiye Temsilciliği**: www.deltur.cec.eu.int
- **PCM Handbook ve nual**: <http://europe.eu.int/comm/europeaid/evaluation/methods/index.htm>
- **Avrupa Birliği Genel Sekreterliği**: www.abgs.gov.tr
- **6. Çerçeve**: www.tubitak.gov.tr